

Sygn. akt II KK 142/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala (przewodniczący)

SSN Antoni Bojańczyk (sprawozdawca)

SSN Paweł Kołodziejcki

Protokolant Ewa Śliwa

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Józefa Gemry,
w sprawie **P. M.**

uniewinnionego od zarzutu z art. 178a § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 18 stycznia 2023 r.,

kasacji wniesionej przez prokuratora - na niekorzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 23 listopada 2021 r., sygn. akt XI Ka 907/21

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie

z dnia 24 czerwca 2021 r., sygn. akt IX K 1138/20,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego
rozpoznania w postępowaniu odwoławczym Sądowi
Okręgowemu w Lublinie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 czerwca 2021 r., sygn. IX K 1138/20, Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie uznał P. M. winnym tego, że w dniu 23 sierpnia 2020 roku na parkingu przy ul. [...] w L. w ruchu lądowym prowadził pojazd mechaniczny R. o nr rej. [...] znajdując się w stanie nietrzeźwości z wynikiem 1,01 mg/1 i 0,99 mg/1 i za to na podstawie art. 66 § 1 i § 2 kk i art. 67 § 1 kk postępowanie w sprawie przeciwko P. M. o czyn z art. 178 a § 1 kk warunkowo umorzył ustalając okres próby na 2 (dwa) lata (*pkt I*), na podstawie art. 67 § 3 kk Sąd orzekł świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu P. w wysokości 1000 (tysiąc) zł (*pkt II*) oraz orzekł w przedmiocie opłat i wydatków za postępowanie.

Wyrok ten — po poddaniu go kontroli odwoławczej na skutek wniesienia apelacji przez obrońcę P. M. — został zmieniony w ten sposób, że sąd *ad quem* oskarżonego uniewinnił od popełnienia zarzuczonego mu czynu (wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 2023 r. lutego 2021 r., sygn. XI Ka 907/21).

Od tego orzeczenia kasację wniósł Prokurator Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie. Zaskarżając wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego prokurator zarzucił orzeczeniu rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego materialnego to jest art. 178a § 1 kk polegające na błędnej wykładni ustawowych znamion tegoż występku, iż oskarżony kierował samochodem w miejscu gdzie nie odbywał się „ruch lądowy” mimo, że teren ten jest ogólnie dostępny i jest rzeczywiście wykorzystywany dla ruchu pojazdów i innych uczestników, co powoduje możliwość powstania zagrożenia bezpieczeństwa tego ruchu, skutkujące niesłusznym uniewinnieniem P. M.. W konkluzji autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Lublinie do ponownego rozpoznania. W odpowiedzi na kasację obrońca oskarżonego adw. M. B. wniosła o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna. Ma rację jej autor, że wydając orzeczenie ekskulpujące P. M. od zarzutu polegającego na tym, że w dniu 23 sierpnia 2020 roku na parkingu przy ul. [...] w L. w ruchu lądowym prowadził pojazd mechaniczny

R. o nr rej. [...] znajdując się w stanie nietrzeźwości z wynikiem 1,01 mg/1 i 0,99 mg/1, w sposób rażący naruszył art. 178a § 1 k.k. w tym zakresie, w którym ustawodawca operuje w tym przepisie określeniem „ruch lądowy”.

O ile bowiem słusznie przyjął sąd *ad quem*, że w postępowaniu „kluczowe znaczenie ma miejsce zdarzenia [...]”, to już ustalenie, że „w sprawie niniejszej była nim zaś fizycznie oddzielona od obszaru ruchu ulicznego, zamknięta bramą, niedostępna dla przypadkowych, postronnych osób, niewielka przestrzeń podwórka, z którego mógł korzystać wyłącznie zamknięty, wąski krąg nielicznych użytkowników” i dlatego inicjowana przez oskarżonego zmiana położenia pojazdu względem powierzchni ziemi nie jest „ruchem lądowym” w rozumieniu art. 178a § 1 k.k. nie może zyskać aprobaty instancji kasacyjnej. Kwestia „niedostępności dla przypadkowych, postronnych osób [...]”, korzystanie z danego obszaru przez zamknięty krąg nielicznych użytkowników nie może mieć bowiem decydującego znaczenia z punktu widzenia zakwalifikowania określonego zachowania jako prowadzenia pojazdu mechanicznego w „ruchu lądowym”.

Owszem, okoliczność że krąg użytkowników danej przestrzeni ma charakter zamknięty lub że jest to krąg wąski — może mieć (tylko w zupełnie wyjątkowych układach) pewne znaczenie dla określenia czy dane zachowanie realizuje znamiona występkę stypizowanego w przepisie art. 178a § 1 k.k., jednak podkreślenia wymaga, że chodzi tu o miejsca, w których poruszanie się pojazdami mechanicznymi niejako z definicji nie może spowodować żadnego niebezpieczeństwa dla bezpieczeństwa w komunikacji, bowiem komunikacja się w tych miejscach nie odbywa albo odbywa jedynie wyjątkowo.

Na gruncie niekwestionowanych realiów faktycznych sprawy nie sposób przyjąć, że parking przy ul. [...] w L., na którym oskarżony dokonywał manewrów pojazdem R. może być uznany za takie miejsce. Niewątpliwie służy on komunikacji, skoro jest miejscem, do którego dojeżdżają samochodami nie tylko liczni mieszkańcy budynków sąsiadujących (otaczających) parking (godzi się zwrócić uwagę na to, że ze zgromadzonych w sprawie dowodów wynika w sposób kategoryczny, że nie jest to wcale mały parking, znajduje się na nim wiele miejsc postojowych obsługujących bardzo dużą ilość mieszkań: „podwórko to jest teren prywatny [...] tam jest około

100 mieszkań” (zeznania świadka B. P. na rozprawie przed Sądem Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie w dniu 29 marca 2021 r., k. 123 akt), ale także m. in. służby komunalne obsługujące posesje znajdujące się przy parkingu.

Sąd Najwyższy podziela utrwalone w judykaturze stanowisko — noszące znamiona orzeczniczej egzemplifikacji — w myśl którego cyt.: „pojęcie [ruchu lądowego] obejmuje nie tylko ruch odbywający się na drogach publicznych i w strefach zamieszkania, ale też na terenach budowlanych i przemysłowych, lotniskach, na drogach leśnych, itp., a więc ruch odbywający się we wszelkich miejscach dostępnych do powszechnego użytku, na których odbywa się rzeczywisty ruch pojazdów. [...] Do dróg wewnętrznych należą między innymi drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych, drogi leśne, drogi w osiedlach mieszkaniowych, parkingi, place przed dworcami autobusowymi, kolejowymi i portami, drogi prowadzące do obiektów użytkowanych przez przedsiębiorców, pętle autobusowe, czy drogi znajdujące się na zamkniętym terenie kopalni, fabryki, budowy. Natomiast do miejsc dostępnych dla ruchu pojazdów nie mogą zostać zaliczone miejsca, w których nie odbywa się ruch ogólnodostępny, a jedynie w danym miejscu dopuszczone jest do ruchu wąskie grono osób - jak np. podwórka przydomowe, warsztat samochodowy, grunty rolne czy łąki” (wyrok Sądu Najwyższego z 26 lutego 2020 r., sygn. IV KK 265/19, SIP «Lex» nr 3079480). Po niemałym parkingu przy ul. [...] w L. (czego dowodzi zgromadzony i ujawniony w sprawie materiał dowodowy w postaci nagrań z monitoringu i materiału poglądowego), mimo jego prywatnego statusu mogło poruszać się pojazdami mechanicznymi wiele osób (m. in. lokatorów, mieszkańców budynków przylegających do obszaru parkingu dojeżdżających do swoich lokali, służb komunalnych odbierających odpady z budynków), co w sposób jednoznaczny przemawiało za uznaniem parkingu za miejsce, w którym odbywa się całodobowa komunikacja i to o niemałej intensywności, a zatem miejsce w którym mógł się odbywać i odbywał się ruch lądowy w rozumieniu przepisu art. 178a § 1 k.k.

Sąd odwoławczy w konsekwencji błędnie przyjął, że „zachowanie oskarżonego nie wyczerpało znamion zaskarżonego mu przestępstwa [art. 178a § 1 k.k.]”. Z uwagi na stwierdzone przez Sąd Najwyższy uchybienie, odpowiadające podstawie kasacyjnej

stypizowanej w przepisie art. 523 § 1 zd. pierwsze k.p.k. (rażące naruszenie prawa materialnego), które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, konieczne stało się uchylenie zaskarżonego kasacją wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi odwoławczemu — Sądowi Okręgowemu w Lublinie. Rozpoznając sprawę ponownie sąd *ad quem* będzie miał na uwadze (art. 518 k.p.k. w zw. z art. 442 § 3 zd. pierwsze k.p.k.) zaprezentowane powyżej uwagi odnoszące się do wykładni określenia „ruch lądowy”, które na tle dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych uniemożliwiają zaakceptowanie, że P. M. nie prowadził pojazdu w ruchu lądowym. Na marginesie należy jednak zwrócić uwagę na to, że — przy uwzględnieniu reguł rządzących kontrolą odwoławczą skodyfikowanych w przepisach art. 433 i 434 k.p.k. oraz kierunku środka odwoławczego — sąd odwoławczy winien przyjrzeć się dokładniej kwestii oceny społecznej szkodliwości czynu przypisanemu oskarżonemu. Zagadnienie to było oczywiście przedmiotem analizy ze strony sądu *a quo* z uwagi na zastosowanie w sprawie instytucji warunkowego umorzenia postępowania karnego, której zastosowanie jest uzależnione od dokonania oceny w przedmiocie stopnia społecznej szkodliwości czynu. O ile bowiem, jak powiedziano powyżej, nie miała racji instancja odwoławcza stwierdzając brak znamion czynu zabronionego pod groźbą kary w przypisanym P. M. zachowaniu, o tyle kwestia społecznej szkodliwości tego czynu wymagałaby jednak dokładniejszej analizy ze strony instancji odwoławczej, szczególnie w pryzmacie normatywnych kryteriów rozmiaru wyrządzonej lub grożącej szkody, sposobu i okoliczności popełnienia czynu, wagi naruszonych przez sprawcę obowiązków. Nie bez znaczenia jest tu okres prowadzenia samochodu przez oskarżonego pojazdu mechanicznego (czas popełnienia czynu zabronionego), który niewątpliwie może mieć doniosłe znaczenie przy karnoprawnej ocenie przypisanego oskarżonemu zachowania i stopnia jego społecznej szkodliwości. Kwestia ta powinna pozostawać w polu widzenia Sądu Okręgowego w Lublinie przy dokonywaniu ponownej kontroli odwoławczej wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z dnia 24 czerwca 2021 r., sygn. IX K 1138/20.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.